

Nøstet sjøfront AS
Postboks 1192 Marken
5811 Bergen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Magne Nesse, 5557 2335

Tillatelse etter forurensningsloven til anleggsarbeider i sjø for Nøstet sjøfront AS

Vi viser til søknad datert 3. juli 2024 fra Multiconsult på vegne av Nøstet sjøfront AS.

1 Vedtak

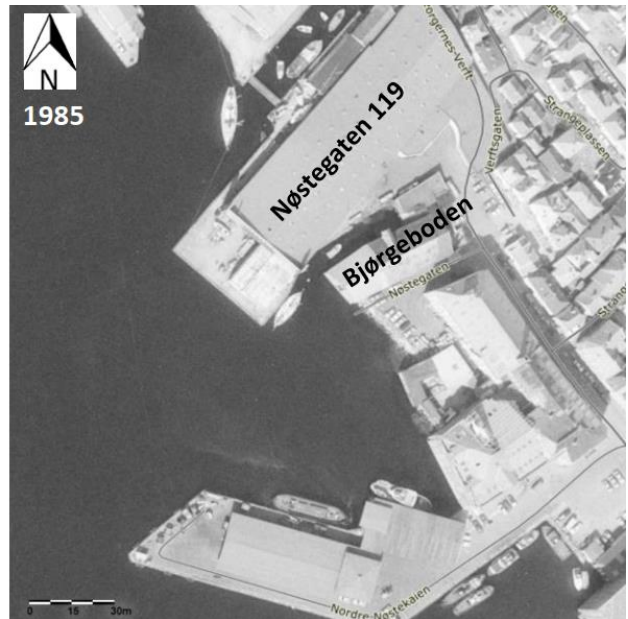
Statsforvalteren i Vestland gir Nøstet sjøfront AS tillatelse til anleggsarbeider i sjø utenfor gnr./bnr. 165/1133, 165/581 m fl. i Bergen kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettelsen av vilkår, vurdert de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brevet.

2 Sammendrag av søknaden

Det planlegges utbygging av to eiendommer på Nøstet i Bergen sentrum (gnr. 165, bnr. 574 m fl.). Ansvarlig utbygger for nordre del av området er Nøstet sjøfront AS, mens Nøstegaten 72–74 AS bygger ut i sør. I vedtak datert 28. februar 2024 ga vi tillatelse til utfylling i sjøen foran begge eiendommene som omfattet: utfylling av inntil 8 000 m³ med stein over et sjøbunnareal på ca. 2 000 m² for gi ca. 2 500 m² nytt landområde.

Planområdet¹ utgjør 26,3 daa medregnet areal i sjø. Intensjonen med planen er å transformere eksisterende kontor- og næringsbygg i Nøstegaten til et nytt bomiljø, som åpnes mot sjøen slik at sjøfronten blir offentlig tilgjengelig. Skissert prosjekt åpner for inntil 246 boenheter, barnehage og noe næring i form av kontor, bevertning og kulturformål. Bjørgeboden og Dokkhuset ved Dikkedokken skal bestå, det gjelder også kontorbygg og havnelager på Nordre Nøstekaien.

¹ Reguleringsplan for Bergenhus, Gnr. 165, Bnr. 574 m. fl., Nøstegaten, plan-ID 64310000, vedtatt 25. januar 2023, stadfestet i Statsforvalterens klageavgjørelse datert 1. september 2023.

Nøstet sjøfront AS søker nå om tillatelse etter forurensningsloven for anleggsarbeider i sjø knyttet til omforming av eiendommene gnr./bnr. 165/1133, 165/581 m fl. på Nøstet i samsvar med gjeldende reguleringsplan. Anleggsarbeidene i sjø er gjenåpning av en hop ved mudring av ca. 3 000 m³ masser, igjenfylling av gammel slipp med ca. 7 000 m³ masser og etablering av strandpromenade og kai ved peling av ca. 90 peler i sjø.

Multiconsult har vurdert påvirkning på fiskeriinteresser, naturmangfold, kulturminner, tildekkingslag og øvrige interesser som kan bli negativt påvirket av anleggstiltaket. Multiconsult har foreslått avbøtende tiltak basert på risikovurdering av anleggsarbeidene. Hovedtiltakene er bruk av siltgardin, kombinert med turbiditetsmålinger og sluttkontroll.

Omsøkte tiltak for kontroll og overvåking er følgende (sitat søknaden):

Siltgardin/turbiditetsmåling

For å hindre spredning av forurensning og finstoff anbefales det bruk av siltgardin. Utenfor området for ny hop skal siltgardinen senest være montert når det gjenstår 10 m med løsmasser mellom sjøen og området der det foregår graving under grunnvannsstanden. Utenfor slippet skal siltgardinen være montert før utfylling starter. Siltgardinen må plasseres slik at den ikke hindrer framkommeligheten til brannbåten som holder til i naustet ytterst på Nordre Nøstekaien. I tillegg skal utgravingen av hopen utføres fra øst og i retning mot sjøen for å sikre at barrieren mot sjøen står lengst mulig, og utfylling i slippet anbefales å starte ytterst slik at en raskt får etablert en barriere.

Det skal fremlegges dokumentasjon på at siltgardinen er installert som forutsatt. Så lenge det pågår grave- eller utfyllingsarbeider skal siltgardinen kontrolleres daglig for å sjekke at den fungerer som den skal. Kontrollen skal loggføres.

Siltgardinen skal ikke fjernes før området innenfor er ferdig gravd ut og eventuell eksponert forurenset sjøbunn er dekket til.

I anleggsperioden skal det måles turbiditet i 1 stasjon utenfor siltgardinen. Som grenseverdi for turbiditet foreslås 10 FTU/NTU over referanseverdi. Overskridelse av grenseverdien utover en periode på 30 minutter vil medføre at arbeidene stanses, årsaksforholdene avklares og nødvendige avbøtende tiltak gjennomføres. Dersom overskridelsene skyldes arbeidene, kan arbeidene ikke starte opp igjen før turbiditeten er nede på stabile nivåer under grenseverdien.

Tildekking av forurenset sjøbunn i ny hop

Dersom supplerende prøvetaking viser at gravearbeidet har avdekket gammel sjøbunn som er forurenset, eventuelt andre forurensete masser, skal disse områdene dekkes til med rene masser, fortrinnsvis før siste del av hopen åpnes opp mot sjøen. Som tildekkingsmateriale anbefales TBM masser eller knuste sand-/grusmasser, f.eks. i fraksjon 0–32 mm. Tykkelse på tildekkingslaget skal være 0,45 m. Tildekkingsmassene må tilfredsstille krav i M-411 | 2015 [28].

Oppsamling av borekaks

Ved fundamentering på borede peler skal borekaks samles opp, avvannes og leveres godkjent mottak. Vann fra boring av peler skal slippes til sjø bak en siltgardin.

Utslipp av byggegropsvann

For å unngå spredning av for mye partikler, samt redusere faren for utslipp av olje, skal lensevannet ledes via et renseanlegg som består av et sedimenteringsbasseng og en oljeutskiller før utslipp til Nøstebukten. Renset utslipp skal også slippes til sjø bak en siltgardin. Det antas at det vil være aktuelt å lensepumpe potensielt partikkelholdig vann fra byggegropen i hele anleggsperioden.

For å kontrollere og dokumentere at kvaliteten på lensevannet som slippes ut fra sedimenteringsbassenget er akseptabelt, skal det tas vannprøver som analyseres for innhold av partikler (suspendert stoff) og olje. Partikkelmengden bør ikke overstige 200 mg/l. Det skal tas prøve av vannet like etter at renseanlegget er tatt i bruk, samt 1-2 prøver under i løpet av tiltaksperioden.

Dersom det observeres oljefilm på vannet i sedimenteringsbassenget skal det brukes oljelense/oljeabsorberende materiale.

For at sedimenteringsbassenget skal fungere som forutsatt er det viktig at det ikke blir for fullt av slam. Mengde sedimentert slam må derfor kontrolleres jevnlig, og tømmes ved behov. Kontrollene skal loggføres. Slammet leveres godkjent mottak. Dersom det er behov for å avvanne slammet kan det for eksempel mellomlagres på en fiberduk i en periode.

Supplerende prøvetaking

Det må tas supplerende prøver i bunnen av utgravd hop for å dokumentere forurensningsgraden i gjenværende masser samt prøvetaking etter eventuell tildekking som kontroll av tildekkingslaget.

Prøvetakingen skal utføres av miljøgeolog eller annen med relevant miljøfaglig kompetanse. Antall prøver som tas fra hvert prøvepunkt vil variere avhengig av lagdeling i massene, planlagt gravedybde og formål med prøvetakingen.

I den gamle slippen må det utføres undersøkelser for å kartlegge om det er slam/sedimenter, og ev. mektighet av dette laget. Dersom det påvises slam/sedimenter, må det tas prøver for å kartlegge forurensningsgrad. Det anbefales i utgangspunktet prøvetaking i tre stasjoner, men dette bestemmes endelig etter kartlegging av sedimentlaget. Avhengig av mektigheten på laget, kan det bli aktuelt å analysere prøver fra flere dybder i hver stasjon.

Prøvene skal analyseres for innhold av arsen, bly, kadmium, kobber, krom, kvikksølv, nikkel, sink, olje (alifater og totale hydrokarboner (THC)), PAH₁₆, PCB₇, BTEX, TBT, finstoff og TOC.

Sluttkontroll

For å kontrollere at tiltaket ikke har ført til økt forurensning av tildekkingslaget utenfor hop og område for peling, planlegges det å ta prøver av tildekkingslaget før og etter gjennomført tiltak. Det vil bli tatt prøver i 2–3 punkt før utfyllingen starter, og deretter prøver i de samme punktene når tiltaket er gjennomført. Det samme er planlagt i forbindelse med utfyllingen i sjø. Det bør derfor vurderes om sluttkontroll etter tiltakene er utført kan samordnes med sluttkontroll for andre tiltak (utfylling [1]) i sjø i prosjektet.

Dersom det blir nødvendig å legge ut tildekkingsmasser for å dekke til forurensete sedimenter i bunnen av ny hop, skal tykkelsen av tildekkingslaget dokumenteres. I tillegg skal det tas prøver av tildekkingslaget etter utlegging for å dokumentere ferdigtilstanden i ny sjøbunn.

Prøvene vil bli tatt av de øverste 0–10 cm av sedimentene, og de vil bli analysert for innhold av polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH₁₆ EPA), polyklorerte bifenyler (PCB₇), tributyltinn (TBT), og de uorganiske stoffene arsen, bly, kadmium, kobber, krom, kvikksølv, nikkel og sink. Samtidig bestemmes tørrstoffinnholdet, innhold av totalt organisk karbon (TOC) og finstoffandel mindre enn 2 og 63 µm.

Det er satt følgende miljømål for gjennomføring av anleggsarbeidene:

- Miljømål for prosjektet er at tiltaksarbeidene i sjø ikke skal føre til spredning av forurensning som kan være skadelig for miljøet i resipienten eller føre til forringelse av økologisk og kjemisk tilstand.
- Tiltaket skal heller ikke føre til skader på tildekkingslaget som ble lagt ut i prosjektet "Renere Puddefjord".

3 Høringsuttalelser

Søknaden ble sendt offentlige instanser og har lagt ut til offentlig høring i perioden 4. juli til 19. august, med utsatt frist for uttale etter forespørsel fra Bergen kommune til 16. september 2024.

Vi mottok to uttalelser fra hhv. Fiskeridirektoratet og Bergen kommune ved Bergen brannvesen og Renere havn Bergen.

Under følger en oppsummering av uttalelsene. I uttalen fra Bergen kommune som var mest omfattende er Multiconsults svar markert med blå skrift.

Bergen kommune (13. september 2024)

Byrådsavdeling for byutvikling innhentet merknader til søknaden fra Bergens brannvesen og Bymiljøetaten ved Renere havn Bergen og Byrådets forslag til uttale ble vedtatt i Byrådsmøte 12. september 2024. Tiltaket vil også kreve tillatelse etter plan- og bygningsloven og dispensasjon fra gjeldende reguleringsplan, men høringsuttalelsene gjelder behandling av saken etter forurensningsloven.

Plan- og bygningsetaten

Plan- og bygningsetaten opplyser at det er mottatt byggesøknader for tiltak på eiendommene, hvor det er søkt dispensasjon. Dette omfatter dispensasjon fra geometri i plankart for utforming av «hopen». Dette er ikke til hinder for å behandle saken etter forurensningsloven, men det presiseres at det ikke tas stilling til utforming av hopen eller anlegget for øvrig, da dette må avklares etter plan- og bygningsloven. Uttalelsen er derfor begrenset til søknad etter forurensningsloven.

Bergen brannvesen blir ikke påvirket av dette arbeidet, og har derfor ingen merknader

Bymiljøetaten (Renere havn Bergen) – sitat:

"Planene for avbøtende tiltak (siltgardin, turbiditetsloggere) ser OK ut. For RHB prosjektet er det viktig at det blir gjennomført en god sluttkontroll med prøvetaking av sjøbunnen i de områdene som kan ha blitt påvirket av tiltaket. Det er skissert sedimentprøver i 2-3 prøvepunkt. Dette prøvetallet er i minste laget og bør økes litt. Det er viktig å få prøvetatt områdene rundt pelene. Det bør tas prøver av sjøbunnen både innenfor siltgardinene (dersom siltgarden ligger et stykke inne på RHB tildekkingslaget) og utenfor siltgarden (som en sjekk)"

Fiskeridirektoratet (18. september 2024)

Sitat:

"Vi finner ikke at det er registrert viktige fiskeriinteresser i området for omsøkte tiltak. Fiskeridirektoratet vurderer ikke at omsøkte tiltak vil medføre vesentlig konflikt eller risiko i forhold til de interesser vi skal ivareta, og vi har ingen videre merknader til søknaden."

4 Statsforvalterens begrunnelse for tillatelsen

4.1 Rettslig grunnlag

Hovedregelen i forurensningsloven er at forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet er lovlig uten tillatelse når forurensningen fra anleggsarbeidet er "vanlig", jf. forurensningsloven § 8, første ledd nr. 3. Statsforvalteren har vurdert at forurensningspotensialet ved utfylling i sjø medfører en forurensning som ikke er normal/vanlig etter art og omfang og dermed kreves det tillatelse etter lovens § 11.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 og vannforskriftens § 12 er lagt til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøving etter forurensningsloven.

4.2 Annet lovverk

Statsforvalteren kan ikke gi tillatelser etter forurensningsloven dersom omsøkt tiltak er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven, jf. fl § 11.

Bergen kommune skriver i sin uttale at tiltaket vil også kreve tillatelse etter plan- og bygningsloven og dispensasjon fra gjeldende reguleringsplan. Kommunen skriver at det ikke er til hinder for at vi kan behandle saken etter forurensningsloven, med forbehold om at tillatelsen ikke kan benyttes før saken er avklart etter plan- og bygningsloven. Kommunen presiserer at kommunens uttalelse er begrenset til søknad om tillatelse etter forurensningsloven og må ikke oppfattes som en foregripelse av påkrevd behandling etter plan- og bygningsloven. Nødvendig tillatelse og dispensasjon etter plan- og bygningsloven behandles som vanlig når søknaden foreligger.

Støy fra anleggsarbeidet blir håndtert etter plan- og bygningsloven av Bergen kommune som myndighet, etter bestemmelser om støy under bygge- og anleggsperioden satt i bestemmelse § 2.4.2 i gjeldende reguleringsplanen.

Bergen kommune har i vedtak 11. februar 2022 godkjent tiltaksplan for håndtering av forurenset grunn i forbindelse med utvikling av boligområde. Kommunen har ikke regulert utslipp av byggegropsvann i sitt vedtak, så det gjør vi i denne tillatelsen ved å sette vilkår for rensing av byggegropsvannet før utslipp til sjø.

4.3 Vår vurdering av søknaden og mottatte uttaler

4.3.1 Generelt

Statsforvalteren vurderer at søknaden med tilhørende dokumentasjon er i samsvar med forurensningsforskriftens § 36-2, som setter krav til innhold i søknader om tillatelse etter forurensningsloven. Vi mener å ha tilstrekkelig informasjon for å kunne fatte vedtak i saken.

Søker har utført en risikovurdering for tiltakene basert på mulig forurensning og negativ påvirkning på resipienter med hensyn til marint mangfold, fiskeriinteresser, eksisterende tildekkingslag Puddefjorden mv. På dette grunnlaget er det foreslått avbøtende tiltak og rensekrav/grenseverdier ved gjennomføring av tiltaket. Vi er enig med Multiconsults risikovurdering og forslag til avbøtende tiltak og tar de foreslåtte avbøtende tiltakene inn som vilkår i tillatelsen, med en mindre endring.

Vi legger vekt på uttalen fra Renere havn Bergen og setter vilkår om at det i sluttkontrollen tas flere sedimentprøver av sjøbunnen der tiltaket har berørt tildekkingslaget til Renere havn Bergen. Oppdatert prøvetakingsplan sendes Bergen kommunes Renere havn organisasjon for merknader før det sendes oss.

Vi har i vilkår fastslått at dersom sluttrapporten viser at deler av tildekkingslaget må repareres/utbedres som følge av økt forurensning i topplaget og/eller skader i tykkelse, så vil tiltakshaver bli holdt ansvarlig for utbedring av tildekkingslaget. Dette vil imidlertid skje som et eget pålegg etter forurensningsloven § 7, 4 ledd for å sikre tilsvarsrett til forvarsel og klageadgang på et eventuelt vedtak.

Vi vurderer at bruk av siltgardin kombinert med turbiditetsmåling med stans i utfyllingsarbeidene ved overskridelse av gitt alarmgrense vil redusere fare for forurensning fra selve utfyllingen til et akseptabelt nivå.

5 Vannforskriften og naturmangfoldloven

5.1 Vannforekomsten

Utfyllingsområdet ligger i vannforekomsten Byfjorden indre del. Vannforekomsten er klassifisert som beskyttet kyst/fjord og har vannforekomst-ID 0261010800-4-C. Resipienten er vurdert til å ha moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand.

5.2 Påvirkning på vannforekomsten og avbøtende tiltak

Anleggsarbeider i sjø kan påvirke vannforekomsten dersom partikler fra utfyllingsmassene og sjøbunnen blir spredt. Partiklene kan gjøre skade på det marine nærmiljøet i form av nedslamming, og kan ha negativ påvirkning på blant annet fisk, redusert næringstilgang og reduksjon eller bortfall av bunnlevende organismer, samt næringssøk for fugl.

Det er ikke registrert marine naturtyper i nærområdene til tiltaksområdet i tilgjengelige karttjenester. I forbindelse med kartlegging utført for KU-naturmangfold for tiltaksområdet ble det avdekket et område med sukkertareskog rett utenfor tiltaksområdet.

Det er ingen registrerte gyteområder i tiltaksområdet eller i nærområdene til tiltaksområdet, jf. eller andre viktige fiskeriinteresser, jf. uttale fra Fiskeridirektoratet.

Ved bruk av siltgardin, overvåking med turbiditetsmåler og kontroll av masser som skal benyttes til igjenfylling av slippen, vil faren for forurensning og negativ påvirkning bli redusert til et akseptabelt nivå.

5.3 Vurdering

Statsforvalteren har vurdert tiltaket etter vannforskriftens bestemmelser. Foringelse av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det er adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12. I denne saken legger Statsforvalteren til grunn at tiltaket vil gi en midlertidig liten påvirkning og at tilstanden i resipienten vil gjenopprettes og bedres når utslippet opphører. Svingninger i tilstanden til vannforekomster som følge av anleggsarbeid gir adgang for unntak.

5.4 Oppsummering

Statsforvalteren mener at med de avbøtende tiltakene kreves i tillatelsens vilkår, så vil man redusere risiko for spredning av partikler og andre negative påvirkning til et akseptabelt nivå.

Både forurensingssituasjonen og naturmangfoldet er kartlagt, og kravet i naturmangfoldloven § 8 om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap er dermed oppfylt.

Kunnskapsgrunnet for tiltaket er vurdert som tilstrekkelig, og føre-var prinsippet i § 9 i naturmangfoldloven er ivaretatt ved at tiltaket er regulert med vilkår etter forurensningsloven.

Kravet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder for å avgrense skade på naturmangfoldet vil bli oppfylt når arbeidet blir utført i samsvar med vilkår i tillatelsen, jf. naturmangfoldloven § 12.

6 Gebyr for saksbehandling

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven, jf. forurensningsforskriften kapittel 39. På bakgrunn av Statsforvalterens ressursbruk i saken tar vi gebyr etter sats 6. Gebyret vil da være 44 300 kroner for behandling søknaden, jf. forurensningsforskriften §§ 39-3 og 39-4. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet. Se forurensningsforskriften kapittel 39 for å lese mer om saksbehandlingsgebyret.

7 Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrsats, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet

fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes

Med hilsen

Sissel Storebø
seksjonsleder

Magne Nesse
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Tillatelsens vilkår

Kopi med vilkår til:
Bergen kommune
Bergen kommune ved Renere havn Bergen
Fiskeridirektoratet
Multiconsult

Tillatelse etter forurensningsloven til anleggsarbeider sjø for Nøstet sjøfront

Tillatelsen er gitt i medhold av forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad 3. juli 2024 samt opplysninger som kom frem under behandling av søknaden. Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til anleggsarbeidet er avsluttet.

Hvis virksomheten ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må bedriften i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Virksomheten bør først kontakte forurensningsmyndighetene for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen har trådt i kraft, skal bedriften sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at forurensningsmyndighetene kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Tiltakshaver	NØSTET SJØFRONT AS
Sted/gateadresse	Postboks 1192 Marken
Postadresse	5811 Bergen
Org. nummer	972 167 924, tilhører 910 553 615
NACE-kode og bransje	68.209 - Utleie av egen eller leid fast eiendom ellers

Statsforvaltaren sine referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Elementsnummer
2024.0803.T	4601.0998.01	2023/16010

Tillatelsen gitt første gang: 23.09.2024	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
Sissel Storebø seksjonsleder		Magne Nesse senioringeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Vilkår	Endringer

1 Tillatelsen omfatter

1.1 Omfang

Tillatelsen gir vilkår for å redusere fare for forurensning og negativ påvirkning fra anleggsarbeider i sjø for gjenåpning av en hop ved mudring av ca. 3 000 m³ masser, igjenfylling av gammel slipp med ca. 7 000 m³ masser og etablering av strandpromenade og kai ved peling av ca. 90 peler i sjø. Formålet er å transformere eksisterende kontor- og næringsbygg i Nøstegaten til et nytt bomiljø i samsvar med reguleringsplan for tiltaket. Utfyllingen skal skje ved eksisterende tildekkingslag på sjøbunnen i Puddefjorden etablert av Bergen kommune i 2018 som et isolerende topplag for å ta miljøgifter i sjøbunnsedimentene ut av sirkulasjon.

Tillatelsen gir bl.a. vilkår for:

- Avbøtende tiltak under igjenfylling av slipp og utgraving av hop, siltgardin og turbiditetsmålinger
- Undersøkelser av tildekkingslaget etter utført tiltak for å avdekke ev. skade og vilkår for reparasjon av tildekkingslaget dersom skader påvises.

Utfyllingen skal skje innenfor areal godkjent av Bergen kommune etter plan- og bygningsloven.

1.2 Varsel om oppstart

Statsforvalteren skal varsles om oppstart av anleggsarbeidene senest en uke før. Varselet sendes med en epost til sfvlpost@statsforvalteren.no.

2 Generelle vilkår

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, utslepp til luft og vann, støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.2 Plikt til forebyggede vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan føre til endring av utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare

Hvis det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter virksomheten å iverksette tiltak. Tiltakene skal eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og kan om nødvendig innebære redusert eller innstilt drift. Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Vestland om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i iht. vilkår 2.8.

2.4 Endring av tillatelsen

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.

2.5 Ansvar

Virksomheten er ansvarlig for å sikre og dokumentere at vilkårene i denne tillatelsen blir overholdt. Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne gjøre greie for risikoforhold. Virksomheten plikter videre å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.6 Kulturminne i sjø

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum gjør oppmerksom på at tiltakshaver plikter å gi melding til museet (marinarkeologi@museumvest.no) dersom en under arbeid i sjøområdene finn skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminne. Dersom kulturminne på sjøbunnen kan bli påvirket av tiltaket, må arbeidet under vann straks stoppes. Virksomheten må i så fall ikke starte opp igjen før museet har undersøkt og eventuelt frigitt området. Eventuelle brudd på disse vilkårene vil være i strid med bestemmelsene i Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminne.

2.7 Behandling etter annet lovverk

Denne tillatelsen fritar ikke for behandling og/eller tillatelse etter annet lovverk som gjelder tiltaket, for eksempel forurensningsforskriften kapittel 2, havne- og farvannsloven og plan- og bygningsloven. Denne tillatelsen kan ikke benyttes før tiltaket er endelig godkjent etter plan- og bygningsloven av Bergen kommune.

2.8 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven² og andre relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter alltid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan føre til forurensning og kunne gjøre rede for risiko. På basis av risikoanalyse skal virksomheten sette i verk risikoreduserende tiltak som skal dokumenteres i skriftlige rutiner. Det er i tillatelsens øvrige vilkår spesifisert noen konkrete rutiner som skal være på plass, men listen er ikke uttømmende.

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og følger opp vilkår i Statsforvalterens tillatelse.

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

² Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr 79

2.8.1 Avvikshåndtering

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvik håndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer årsakene til at avvikene har skjedd, vurderinger og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene, og vurderinger og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

2.8.2 Krav til kompetanse

Virksomheten plikter å se til at den som til ei hver tid fyller ut, transporterer eller på anna måte håndterer masser, har internkontrollsystem i tråd med vilkår 2.8. Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om renseanlegg og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlige utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Virksomheten skal ha tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i virksomheten, skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

2.9 Beredskap mot akutt forurensning

Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avgrense påverknad av akutt forurensning for sin virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskap skal stå i et rimelig forhold til sannsynlighet for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og begrense virkningen av forurensningen.

Virksomheten skal utarbeide beredskapsplan for tiltaket. Ved endrede forhold skal beredskapsplanen oppdateres. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeid der akutte hendelser i flg. planen, kan oppstå.

Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av tiltaket, skal den ansvarlige straks varsle på telefon 110, etter Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fastsett av Miljøverndepartementet 9. juli 1992. Statsforvalteren skal også varsles.

3 Vilkår for utføring av anleggsarbeider i sjø

3.1 Igjenfylling av slipp

Det skal utføres undersøkelser for å kartlegge om det er slam/sedimenter i slippet, og ev. mektighet av dette laget. Dersom det påvises slam/sedimenter, må det tas prøver for å kartlegge forurensningsgrad. Det skal i utgangspunktet skje prøvetaking i tre stasjoner, men endelig antall bestemmes endelig etter kartlegging av sedimentlaget. Avhengig av mektigheten på laget, kan det bli aktuelt å analysere prøver fra flere dybder i hver stasjon.

Prøvene skal analyseres for innhold av arsen, bly, kadmium, kobber, krom, kvikksølv, nikkel, sink, olje (alifater og totale hydrokarboner (THC)), PAH₁₆, PCB₇, BTEX, TBT, finstoff og TOC.

Det skal benyttes mest mulig rene masser til igjenfylling av slipp. Kontrollrutiner for at utfyllingsmasser som utsorteres av gravemasser på eiendommene i størst mulig grad er uten forurenset finstoff og annen forurensning skal beskrives kontroll og overvåkningsplan, jf. vilkår 5.1.

Dersom det skal brukes sprengstein til utfylling sprengt med plastbelagte tennere som flyter skal det

iverksettes tiltak (rutiner³) for å samle opp mest mulig plast før utfylling, samt rutiner for oppsamling av plast som havner i sjøen, herunder undersøkelser og evt. opprydding av områder nær tiltaksområdene.

3.2 Utgraving av hop

Det skal tas supplerende prøver i bunnen av utgravd hop for å dokumentere forurensningsgraden i gjenværende masser samt prøvetaking etter eventuell tildekking som kontroll av tildekkingslaget.

Prøvetakingen skal utføres av miljøgeolog eller annen med relevant miljøfaglig kompetanse. Antall prøver som tas fra hvert prøvepunkt vil variere avhengig av lagdeling i massene, planlagt gravedybde og formål med prøvetakingen.

Dersom supplerende prøvetaking viser at gravearbeidet har avdekket gammel sjøbunn som er forurenset, eventuelt andre forurensete masser, skal disse områdene dekkes til med rene masser, fortrinnsvis før siste del av hopen åpnes opp mot sjøen. Som tildekkingsmateriale anbefales TBM masser eller knuste sand-/grusmasser, f.eks. i fraksjon 0–32 mm. Tykkelse på tildekkingslaget skal være 0,45 m. Tildekkingsmassene må tilfredsstille krav i M-411⁴ | 2015

3.3 Siltgardin

Det skal brukes siltgardin rundt anleggsarbeider som gjelder utgraving hop/igjenfylling slipp der arbeidene utføres i sjø. Siltgardin skal forankres i bunn. Det skal brukes siltgardiner som er egnet for de lokale forholdene. Så lenge det pågår grave- eller utfyllingsarbeider skal siltgarden kontrolleres daglig for å sjekke at den fungerer som den skal. Kontrollen skal loggføres. Siltgarden skal ikke fjernes før området innenfor er ferdig gravd ut og eventuell eksponert forurenset sjøbunn er dekket til.

Siltgarden må plasseres slik at den ikke hindrer framkommeligheten til brannbåten som holder til i naustet ytterst på Nordre Nøstekaien.

3.4 Turbiditetsmålinger

I anleggsperioden skal det måles turbiditet i 1 stasjon utenfor siltgarden. Turbiditetsmålinger skal planlegges og utføres i samsvar med Norsk Standard NS-9433⁵.

Partikkelkonsentrasjonen utenfor partikkelsperrene i tiltaksområdet skal ikke være høyere enn bakgrunnsverdi + 10 NTU/FTU i en periode på mer enn 30 minutt. Overskridelse av grenseverdien utover en periode på 30 minutter vil medføre at arbeidene stanses, årsaksforholdene avklares og nødvendige avbøtende tiltak gjennomføres. Dersom overskridelsene skyldes arbeidene, kan arbeidene ikke starte opp igjen før turbiditeten er nede på stabile nivåer under grenseverdien.

Håndtering av alarmer skal innarbeides slik at alle relevante ledd i prosjektorganisasjonen kjenner alarmgrensene og hvilke aksjoner som skal utføres ved overskriding, jf. vilkår 2.8 om internkontroll.

Kunnskap og informasjon ervervet i prosjektet skal brukes for justering av måleprogrammet. Dersom observasjoner eller målinger viser at måler ikke er plassert på egnet sted eller dyp, skal målerne flyttes.

³ Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø. Faktaark M-1085/2018 Miljødirektoratet

⁴ Testprogram for tildekkingsmasser Forurenset sjøbunn Miljødirektoratet august 2017

⁵ Turbiditetsovervåking av tiltak i vannforekomster. Norsk Standard NS- 9433

Løyve nr. 2024.0803.T

Løyve gitt: 23.09.2024 | Sist endra:

3.5 Oppsamling av borekaks

Ved fundamentering på borede peler skal borekaks samles opp, avvannes og leveres godkjent mottak. Vann fra boring av peler skal slippes til sjø bak en siltgardin.

3.6 Rensing av byggegrosvann før utslipp til sjø

Dersom byggegrosvann skal ledes til sjø gjelder dette vilkåret.

For å unngå spredning av for mye partikler, samt redusere faren for utslipp av olje, skal lensevannet ledes via et renseanlegg som består av et sedimenteringsbasseng og en oljeutskiller før utslipp til Nøstebukten. Renset utslipp skal også slippes til sjø bak en siltgardin. Det vil være aktuelt å lensepumpe potensielt partikkelholdig vann fra byggegroppen i hele anleggsperioden.

For å kontrollere og dokumentere at kvaliteten på lensevannet som slippes ut fra sedimenteringsbassenget er akseptabelt, skal det tas vannprøver som analyseres for innhold av partikler (suspendert stoff) og olje. Partikelmengden skal ikke overstige 200 mg SS/l. Det skal tas prøve av vannet like etter at renseanlegget er tatt i bruk, samt 1-2 prøver under i løpet av tiltaksperioden.

Dersom det observeres oljefilm på vannet i sedimenteringsbassenget skal det brukes oljelense/oljeabsorberende materiale.

For at sedimenteringsbassenget skal fungere som forutsatt er det viktig at det ikke blir for fullt av slam. Mengde sedimentert slam må derfor kontrolleres jevnlig, og tømmes ved behov. Kontrollene skal loggføres. Slammet leveres godkjent mottak. Dersom det er behov for å avanne slammet kan det for eksempel mellomlagres på en fiberduk i en periode.

3.7 Aktsomhet ovenfor havnespy

Den fremmede arten havnespy/japansk sjøpung (*Didemnum vexillum*) er allerede etablert flere steder i landet. Dette er en fremmed og uønsket art som formerer seg raskt og forårsaker store problemer for marine miljø og næringer. Arten vokser blant annet på skrog, fortøyninger, brygger og annet som finnes i sjøen. Vestland fylke har gjennom de siste årene registrert en økning i observasjoner av havnespy. Arten spres via skipsfart, særlig inne i de største havnene som har besøk av utenlandske skip. Arten kan også spres til mindre havner via småbåter eller festet til tauverk, blåser og andre flyteobjekter i sjøen. Statsforvalteren minner om aktsomhetsplikten i henhold til *forskrift om fremmede organismer* § 18. I den står det at den som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet, skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold. Tiltakshaver skal ha kunnskap om risikoen aktiviteten innebærer, kunnskap til å treffe forebyggende tiltak og kunnskap til å raskt avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer. Mistanke om funn av havnespy må [meldes inn](#) og verifiseres av marinbiologisk kompetanse. Dersom havnespy blir bekreftet, skal observasjonen [rapporteres til Artsdatabanken](#), og det må iverksettes tiltak for å unngå videre spredning. Slike tiltak skal skje i samsvar med [veiledning gitt av Sjøfartsdirektoratet](#).

Det skal utføres kartlegging av eventuell havnespy med ROV el. lignende i forkant av oppstart utfylling. Dersom havnespy oppdages skal Statsforvalter kontaktes og orienteres om hvilke tiltak som blir iverksatt for å overholde aktsomhetsplikten.

4 Avfall

4.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁶.

Brukte partikkelsperrer skal leveres til lovlig mottak.

5 Overvåking og kontroll, og rapportering til Statsforvalteren

5.1 Miljøriskovurdering

Tiltakshaver har lagd en miljørisikovurdering⁷ for anleggsarbeidene, som skal holdes oppdatert.

Miljøriskovurderingen skal omfatte alle forhold ved tiltaka i sjø som kan medføre forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader. Miljøriskovurderinga danner grunnlag for kontroll- og overvåkingsplanen.

5.2 Plan for kontroll og overvåking

Det skal utføres kontroll og overvåking av tiltakene i sjø etter en kontroll- og overvåkingsplan. Denne skal lages i tråd med anbefalinger gitt i veileder for håndtering av sedimenter, M-350/2015, og oppfylle tillatelsens vilkår.

Kontroll og overvåking skal være tilstrekkelig til å avdekke eventuell spredning av forurensning i forbindelse med gjennomføring av tiltakene, og skal foregå før, under og i etterkant av tiltakene.

5.3 Kontroll / prøvetaking og eventuell reparasjon av tildekningslag

For å kontrollere at tiltaket ikke har ført til økt forurensning av tildekningslaget utenfor hop og område for peling, skal det tas prøver av tildekningslaget før og etter gjennomført tiltak. Det vil bli tatt prøver i punkt før utfyllingen starter, og deretter prøver i de samme punktene når tiltaket er gjennomført. Det samme er planlagt i forbindelse med utfyllingen i sjø. Det bør derfor vurderes om sluttkontroll etter tiltakene er utført kan samordnes med sluttkontroll for andre tiltak i sjø i prosjektet.

Dersom det blir nødvendig å legge ut tildekningsmasser for å dekke til forurensete sedimenter i bunnen av ny hop, skal tykkelsen av tildekningslaget dokumenteres. I tillegg skal det tas prøver av tildekningslaget etter utlegging for å dokumentere ferdigtilstanden i ny sjøbunn.

Prøvene vil bli tatt av de øverste 0–10 cm av sedimentene, og de vil bli analysert for innhold av polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH16 EPA), polyklorerte bifenyler (PCB7), tributyltinn (TBT), og de uorganiske stoffene arsen, bly, kadmium, kobber, krom, kvikksølv, nikkel og sink. Samtidig

⁶ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

⁷ Tiltak i sjø Nøstet- Søknad om tiltak i sjø og gjenåpning av hop – Multiconsult 30. mai 2024
Løye nr. 2024.0803.T
Løye gitt: 23.09.2024 | Sist endra:

bestemmes tørrstoffinnholdet, innhold av totalt organisk karbon (TOC) og finstoffandel mindre enn 2 og 63 µm

Oppdatert prøvetakingsprogram sendes Renere havn Bergen og Statsforvalteren før utføring.

Dersom det observeres skade på tildekkingslaget etter tiltaket og/eller dersom prøvetakingen etter tiltaket viser at det har forekommet kontaminering av tildekkingslaget som følge av utfyllingen er tiltakshaver ansvarlig for utbedring av tildekkingslaget. Dette vil imidlertid skje som et eget pålegg etter forurensningsloven § 7, 4 ledd for å sikre tilsvarsrett til forvarsel og klageadgang på et eventuelt vedtak.

5.4 Sluttrapport

Tiltakshaver skal sende rapport til Statsforvalteren innen 10 uker etter at tiltaket er gjennomført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Omtale av hvordan arbeidene er utført.
- Samlet omtale og dokumentasjon på effekt av avbøtende tiltak som er gjennomførte for å hindre forurensning.
- Om eventuelle vilkår i tillatelsen ikke er oppfylt, og en begrunnelse på hvorfor

Virksomheten skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.

6 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.